

Rüstü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

Düşünen ve örgütleyen toplum, sorunlarını minimize eder

Hatalarımızdan kaçma, görmezden gelme, pislği halının altına süpürme yerine yüzleşerek ve kabullenerek çözüm aramak daha etkili bir yol ve yöntemdir. Düşünen örgütleyen ve sonuç alan toplum olabilmek için çok önemli bir eşiği aştığımızı unutmamalıyız.

Ekonomik Forum'da çıkan yazılarımızda çok sık yinelediğimiz bir soruyu, ülkemizde konferans veren ünlü ekonomist Prof. Jeffrey Sachs da soruyor: "Düşünen bir toplum yaratarak sorunlara çözüm üretilebilir mi?" Daha önce birçok yazıda değindim, bu yazının merkez düşüncesini de oluşturan düşünceyi, bir kez daha paylaşmak istiyorum: Veri, enformasyon, bilgi, anlama ve anlamlandırmada kim bir adım öndeysen, rekabet gücü onun eline geçecektir. Bu yetkinliklere bir de "örgütlenme becerileri" eklenirse, asıl sorun çözücü toplum ortaya çıkacaktır.

Olanak ve kısıtların sınırlarını aşma

İş dünyasında belirleyici değerlerin en önemlisi işin "kalitesi"dir. İşin kalitesi kadar "çeşitlilik" de dayanıklılık yaratan ikinci önemli değerdir. Aynı ölçüde etkili değer "sorun çözme yetkinliği"dir. Sorun çözme yetkinliğinin ilk adımı, yaptığımız işin süreçleri ve değişkenleri hakkında "net bilgi"dir. İkinci adımı, "etkin koordinasyon" yani "örgütlenme becerisi." Üçüncü adım da enerjileri belli bir alana "odaklama". . .

Örgütlenme yetkinliğinin ne denli önemli olduğunu anlatmak için Moğol İmparatorluğu dönemindeki posta sistemi YAM'ı bilmeliyiz.

Ogeday zamanında tam etkinliğe ulaşan bu sistem, 7 bin kilometreyi aşan uzaklığa, en kötü olasılıkla beş günde haber ulaştırabiliyordu. Sistemin bakımlı ve eğitimli atları, 24 saat ortalama 65 kilometre hızla koşarak hedefe doğru ilerliyordu.

YAM Sistemi üzerinde yazılanlar farklı sayılar verseler de bir merteye göstermesi ve örgütlenmenin olanak ve kısıtların sınırlarını nasıl aşabildiğinin tarihsel kanıtı olması nedeniyle bazı sayıları paylaşmalıyız.

İş dünyasında belirleyici değerlerin en önemlisi işin kalitesidir. İşin kalitesi kadar çeşitlilik de dayanıklılık yaratan ikinci önemli değerdir. Aynı ölçüde etkili değer sorun çözme yetkinliğidir. Sorun çözme yetkinliğinin ilk adımı, yaptığımız işin süreçleri ve değişkenleri hakkında net bilgidir.

Bazı kaynaklara göre on üçüncü yüzyılın başlarında geliştirilen YAM sisteminde hizmet üreten 50 bin iyi yetiştirilmiş at besleniyordu. At besleme istasyonları yolun durumuna göre 24 kilometre ile 64 kilometre aralıklarla konumlanıyordu.

İstasyonlardaki atların bakımı, ulakların haklarına ilişkin çok net tanımlanmış kuralları vardı...

İstasyonlardaki atların bakımından yöre halkı sorumluydu. Ulakların boyunlarında taşıdığı paizalar, haberin kime ait olduğunu gösteriyordu... Altın paiza imparatorun, gümüş üst düzey komutanların ve tahta paizalar da daha alt kademe yöneticilerinin haberini taşıyordu.

Bazı kaynaklar, Moğol ordularının Macaristan'da Tuna ırmağını geçişleri sırasında, iki ordudan birinin ne kadar geç geçiş yaptığını Ulan Bator'daki Moğal Hanı'nın en geç beş gün içinde haberdar olabildiğini yazıyor. Posta atlarının hareketi ne kadar sıklaşırsa, zaman aralığı o kadar daralıyor.

Paylaştığımız örnek işimizle ilgili net bilginiz varsa, kaynakları etkin koordine ediyorsak ve güçlerimizi odaklayabiliyorsak "organik enerji sınırlarını zorlayan" sonuçlar yaratabileceğini kanıtlıyor.

Bilgi Çağı'ndan örnek istiyorsanız; Türkiye'nin İnsansız Hava Araçları (İHA) üretimi ve kullanımındaki gelişmelerin ayrıntısına bakmak yeter. Başarının ardında, herkesin, hepimizin çok yinelediği şu gerçekliği unutmamalıyız: Siyasi irade kararlılık gösteriyorsa, bürokrasi yapılacak işe inanıyorsa, STK'lar da en üst bilinçle duruyorsa, yaratmak istenilen sonuca çok yakın durabiliriz.

Yeri geldiği zaman çok yinelediğim Türk atasözü durumu olanca açıklığıyla tanımlıyor: "Çobanın niyeti varsa, tekenin ta...ından süt çıkarır..."

Beş önemli adım atmalıyız

Beş önemli işlev konusunda net olmalıyız: Birincisi, envanter, arşiv, literatür izleme gibi veri, enformasyon, bilgi, anlama ve anlamlandırma kaynaklarını titizlikle izlemeli, gerekli olanlara erişim konusunda çağın tekniklerinden en ileri düzeylerde yararlanmalıyız.

İkincisi, dünya genelindeki eğilimleri, onların fırsat ve

tehlikelerini sürekli okumaktır. Eğilimlerin yarattığı yeni oluşumları, yeni iş ekosistemini kavramadan, kendi olanak ve kısıtlarımızı bilerek "dengeleme" yapmadan da ilerleme şansımız yok.

Üçüncüsü, kısa dönemli bakış açıları, uzun dönemli bakış açılarının yerini almamalı. Sloganların ciddi fikirlerin yerini almasını besleyen böyle bir eğilim, her alanda krizleri besler. Her alanda olduğu gibi teknolojik gelişmelerin olumlu yanları olduğu kadar olumsuzlukları da var. Yeni teknolojilere erişmek daha kolay. Huawei'nin kurucusu ısrarla şu cümlelerin altını çiziyor: "Teknolojik olarak ABD'yi yakalamak sorun değil. Bizim asıl odaklanmamız gereken ekosistemi nasıl oluşturacağımız"... Bütün sorunları, kısa mesajlı iletişimle çözmek mümkün değil; düşünce geliştiren kapsamı belirlenmiş derinlikleri analizlere dayalı toplumsal tartışma gündemine de sahip olmalıyız.

Dördüncüsü, yaptığımız her işin süreçlerini uçtan-uca izlemek, gerekli verileri oluşturmak ve analizle yönetim yapmak için bugünün teknolojisi çok büyük imkanlar sunuyor; "imkanım yoktu" bahanesinin ardına sığınmak mümkün değil. Geri-bildirim mekanizmaları oluşturarak, alternatifli bütçeler yaparak ilerlemek gerekiyor. Elimizin menziline gelişme planları olmalı... Büyüme kadar mevcudu korumayı da gelişme planları... Asıl önemlisi "geri çekilme" planlarına sahip olmak. Kültürümüzde yeri zayıf olan çekilme yapma aşamasına da hızla geçiş yapabilmeliyiz.

Beşincisi, her zaman ve her düzlemde gerekli olan "kendimizi yeniden üretme özeni göstermektir". Kendimize yatırım yaparak, olup bitenleri zihinde çözmek, sorun çözenin ilk adımıdır. Kendi zihnimizde meşrulaştıramadığımız hiçbir şeyi, başkalarının zihninde meşrulaştıramayız; meşrulaştırsak bile, yalana dayandığı için uzun ömürlü olmaz. Kendini yeniden üretmenin çok temel girdisi hatalarla yüzleşme kültürüdür." Hatalarımızdan kaçma, görmezden gelme, pislighi halinin altına süpürme yerine yüzleşerek ve kabullenerek çözüm aramak daha etkili bir yol ve yöntemdir.

Düşünen, örgütleyen ve sonuç alan toplum olabilmek için çok önemli bir eşiği aştığımızı unutmamalıyız...